

AMERISKA DOMOVINA

(AMERICAN HOME)

N A R O C H I N A
Za Ameriko - - - \$4.00 Za Cleveland po pošti - - - \$4.00
Za Evropo - - - \$5.50 Posamezna številka - - - 25

Vsa pisma, dopisi in denar naj se pošilja na "Ameriska Domovina"
6119 St. Clair Ave. N. E. Cleveland, Ohio Tel. Guy. Princeton 150

JAMES DEBEVEC, Publisher

LOUIS J. PUR, Editor

ISSUED MONDAY, WEDNESDAY AND FRIDAY.

Read by 25.000 Slovenians in the City of Cleveland and elsewhere.
Advertising rates on request. American in spirit Foreign in language only

Entered as second-class matter January 5th 1920, at the post office at
Cleveland, Ohio under the Act of March 3rd, 1879.

No. 75. Wed. June 29th 1921

Ne strašite malih otrok.

Ali se vam smili otrok, ki je bil brihten, jasnega razuma, talentiran in ki je veliko obetal v življenju, v napredku dobrostva, pa mahoma zgubi razum in je danes največja sirotina na svetu? To se je zgodilo z mladim dekletem Agnes Hughes. Agnes je bila v starosti 5 let pravi vzgled pridnega, naprednega in talentiranega otroka. Danes pa, ko je stara 6 let, je pojhona cvetka. Pred enim letom je lahko govorila v treh jezikih, žvrgolela je najkrasnejše pesmice in plesala je kakor gozdna vila v pomladnem jutru. Danes je mutasta in paralizirana.

Ta silna tragična spremembra v življenju otroka se prisluje sledičem besedam: "V tej sobi je parkelj (bogey man), ki te bo vzel!"

Te besede je spregovorila nepremišljena ženska, spregovorila jih je kot govor tisoči odrastih, ki misijo z enakimi besedami prestrašiti otroke, da ubogajo. Otrok je imel tako bistro pamet, bil je skrajno finega čuta, in začel je premišljevati o "hudobu", ki ga bo vzel v sosednji sobi. Sprva se je dekle samozavestno samo malo prestrašilo, potem pa je postal histerično — napol blazno.

Par dom po tem svaril se je prijela otrpenost njenih mišic, konec pa jih je jezik odpovedal službo, postala je mutasta, in njene zadnje besede so bile: Parkelj pride!

Njeni stariši so Mr. & Mrs. J. F. Hughes, 638 Evergreen ave. Milvale. Pa. Oče in mati sta skoro zblaznila od žalosti in poskusila vse zdravnike, da pomagajo sicer tako brihtnemu otroku. Toda vse zastonj. Besede nepremišljene ženske so naredile več škode kot more vsa človeška znanost popraviti. Stotina zdravnikov se je začelo zanimati za njo, in danes se dekle nahaja v Pittsburghski bolnišnici, kjer jo zdravi dvanajst najboljših zdravnikov. Kakšen uspeh bodo imeli, ne vedo, toda teh dvanajstih pametnih in resnih mož pošilja v svet svarilo vsem materam in očetom, tetam in drugim, ki imajo nadzorstvo nad otroci:

Nikdar ne strašite otroka!

V časopisih čitate od časa do časa, da je ta ali oni pastor, zdravnik, bankir se iznevert svojem poklicu ter ga osramoti. Obnašal se je nespodobno svojemu stanu, prekršil je pravila profesionalne etike, toda le redko, redko kdaj se čuje, da se jih je kak časnikar dal tako daleč zapeljati, da bi svoj poklic rabil v sramoto javnosti. Teško je to zapisati, ker je pisano od časnikarja samega in se čuje kot samohvala, toda dejstvo je. Ne da bi bil časnikar, kaj boljši ali kaj slabši kot vsak drug človek, toda nepisana postava časnikarstva je tako priprosta in tako direktna, da časnikar ne prestane opominja imeti mir s svojo vestjo, in mir z vestjo je edini pogoj, da ostanete na potu pravice. Nepisana postava časnikarstva je: Zapiši novico tako kakor se je zgodilo. Ako kdo združuje novico, ako jo pribrebuje tako, da koristi gotovim interesom, sploh zavijati novico, to je veliki gres časnikarja. Teško je mnogokrat časnikarju, zlasti kadar opisuje, sporoča slabosti svojega bližnjega, toda tudi v tem slučaju se ne sme ničesar skrivati, dokler ne preseže etične meje.

V Clevelandu se je zgodilo, da sta dva časnikarja pred kratkim stopili na slabo pot, da sta zgrešili svoj poklic, naredila sramoto stanu, izdala časnikarstvo. To sta časnikarja Burke in Allen, znana iz obravnav proti bivšemu vrhovnemu sodniku McGannonu. Obama je bilo naročeno, da opisujete verodostojno in resnično dogodke, združene z McGannonovo obravnavo. Pri tem sta pa iskala svoje lasten koristi, in padla sta. Nemudoma sta se morala umakniti iz časnikarskega polja. Ker ni mogoče, da bi časnikar dolgo časa nepoštene opravljaj svoj posel. Ljudje ga prej ali slej izfaknejo in ga posade na sramotni kamen nevernosti. Misli sta, da sta pametna, toda bila sta brez pameti. Časnikar je krivica ne gresta skupaj, ne moreta skupaj, kakor noč in dan ne. In dejstvo, da se je v petih letih dobilo komaj pet časnikarjev, ki so izdali svoj poklic, izmed 60.000 v Ameriki, priča, da je časnikarski stan pošten stan, stan katemu lahko vratite, na katerega se zanesete.

RESNICA O VOLITVAH V ISTRI.

Trst, 31. maja. V slovenskih listih iz Jugoslavije smo ob prilikah izida volitev v rimski parlament čitali, da istriško ljudstvo sploh ni šlo na volišče. Da se ne bi o istriškem ljudstvu s tem ustvarilo krivočino mnenje, smo primorani konstatirati sledete:

Resnica je ta, da je tudi v istri klub temp., da je narod vsled fašistovskih nasilstev ostal brez vsakega vodstva, ker so fašisti še pred volitvami odgnali ali pregnali skoraj vso našo duhovščino in učiteljstvo in kar se na Goriskem ni zgodilo niti v enem kraju, vendar prišlo na volišča grotovo tudi v enakem odstotnem številu, kakor na Goriskem. Šlo je na volišče vse, kar ni bilo na smrt bolno. Ali kar se je zgodilo na Goriskem samo v nekaterih posa-

povod izpostavljen najhujšemu divjanju pobesneih blokov priganci, in vendar je šlo na volišče, tveganje svoje imetje in svoje življenje. To je pa vse neka druga, kakor ona trditev v goriskem dopisu!

Lahko je voliti, lahko je storiti svojo dolžnost, če te nihče ne ovira; ni pa lepo, da se potem onemu, ki je storil vse, kar je bilo v njegovem moči, še več, ko svojo dolžnost, a vsled nepremagljivih zaprek ni mogel doseči svoje cilje, očita, da ni šel na volišče, da ga je šele treba prebutati, kakor da bi bilo ljudstvo v Istri ostalo doma vsled svoje — narodne nezadovolnosti.

Narodna zavetnost našega naroda v Istri je zapečatena v dimu in plamenu, z njegovo lastno srčno krvjo, in kdor se drži našemu narodu v Istri očitati, da ni storil svoje dolžnosti v najpolnejši meri, tam dela neopravičljivo krivico.

Da! Storil je in kljub temu, da so ga tisti, ki bi bili morali prvi storiti svojo dolžnost, pustili takorekoč polpolnomu na cedilu, kajti po

vedati je treba resnico, nevrzno resnico, da tajništvo političnega društva "Edinost" ni za organizacijo volitev v Istri storilo skoraj čisto. Niti glavni tajnik dr. Mikulečki, niti tajnik za Istro dr. Vesel nista niti videla Istre, odkar se je izvedelo, da se bodo vršile volitve! Preprosti istrski kmetički so sami prihali drugi in se pritoževali, da se Istra zanemarija na tak nezaščiten način. Na Lošinju niso dobili celo leto niti ene črkice od tajništva in so izjavili, da ne bi niti vedeli, da bodo volitve, če ne bi imeli "Pučkega Prijatelja". Zaupnika, ki volišča si je ljudstvo določalo samo, ker so se v Trstu šele zadnji hip domislili, da je treba tudi tega, a za glavno komisijo v Poreču ni bilo zaupnika stranke ne do zadnjega, dokler niso ljudje iz skrajnega kota Istre prišli tri dni pred volitvami v Trst in izsili od tajništva imenovanje zaupnika. Kot navodila zaupnikom je tajništvo pošljalo po deželi izrezke iz "Pučkega Prijatelja", a po deželi je pošljalo kot informatorja zaupnikov nezrele mladičke, ki so s svojo lahko-miselnostjo silno škodovali in čisto nič koristili. Nazadnje so jih celo polovili fašisti in jim pobrali razne liste, vsled katerih so se maščevali potem na naših zaupnikih. Po glasovnicu so morali hoditi Istrani sami v Trst, kjer pa so jih, v strahu pred fašisti, celo odganjali na oduren način, grozeč jim, da jih vrzejo po stopnicah. In koliko bi se se dalo povedati!

In če je kljub vsemu temu naš narod v Istri pohitel na volišča, da tu stori svojo dolžnost, in so ga izpred volišči pregnali z gorjačami, samokresi in bombami: Kdo mu more očitati kaj?

Taka je resnica o volitvah v Istri.

Resnickoljub.

O fašistovskih divjaštvih v Istri, ki so se godila pred volitvami in na dan volitev, priobuje "Edinost" zanimiva poročila. Iz Moščanic v Istri poroča, da so fašisti 15. maja vdrli v cerkev v Moščanicah, ko je bila tam ravno popoldanska sluba božja. Verniki so zbežali iz cerkve, v kateri so fašisti razbili razne cerkvene predmete ter nato naškocili župnišče. Tu so razbili v roke, so pretepli do krvi, jih zapirali in jim gorilci s samokresi, da jih ustrelje, jim pretili, da jim požgo hiše, ako ne volijo za laški blok. Z revovaljemi v roki so jih vlačili na volišče, ko so jih prej že oropali volišči izkaznice in naše glasovnice ter potem sami vtaknili v glasovalni zavetki blokovo glasovnico in taklo glasovali za blok.

Požganah je bilo v Istri več vasi, neštetim našim voliščem su uničili vse, kar so imeli, naše ljudstvo, je bilo vse-

taisovska. Ko so fašisti vdeli da ljudje vkljub izsmu spuščajo žare glasovnice z lipovo vezico (krasna volinova tajnost), so zatajivali od volinove komisije, da se voli javno. Temu pa se je komisija uprla. Neto so fašisti odšli in se pozneje vrnili ojačeni. Začeli so s silo. Nekemu volišču, ki ni hotel vzeti fašistovske glasovnice, je fašist trgovec Šansa nastavil revolver in fašista treščil ob tla. Drug fašist je hotel vreči bombo med volišče. V tem hipu skoči jugoslovanski volišč in se razvedel s fašistom, da ga je zadržal ob volišču, da ga se umakne. Ker nasilja tudi topot niso niti zaledila, so se fašisti odpeljali z grožnjo, da se vrnejo na 4 avtomobilih, kar se pa ni zgodilo. Pač pa so prihrali drugi dan ter s puškami in bombami streljali med ljudi. Ljudje so se vrgli na tla, ko so kosci izstrelkov leteli nad njimi. Pozneje so začeli fašisti loviti posamezne ljudi po njivah, jih vezati ter vlačiti v Vodnjan, kjer so jih preteplali.

Narodna zavetnost našega naroda v Istri je zapečatena v dimu in plamenu, z njegovo lastno srčno krvjo, in kdor se drži našemu narodu v Istri očitati, da ni storil svoje dolžnosti v najpolnejši meri, tam dela neopravičljivo krivico.

Da! Storil je in kljub temu, da so ga tisti, ki bi bili morali prvi storiti svojo dolžnost, pustili takorekoč polpolnomu na cedilu, kajti po

vedati je treba resnico, nevrzno resnico, da tajništvo političnega društva "Edinost" ni za organizacijo volitev v Istri storilo skoraj čisto. Niti glavni tajnik dr. Mikulečki, niti tajnik za Istro dr. Vesel nista niti videla Istre, odkar se je izvedelo, da se bodo vršile volitve! Preprosti istrski kmetički so sami prihali drugi in se pritoževali, da se Istra zanemarija na tak nezaščiten način. Na Lošinju niso dobili celo leto niti ene črkice od tajništva in so izjavili, da ne bi niti vedeli, da bodo volitve, če ne bi imeli "Pučkega Prijatelja". Zaupnika, ki volišča si je ljudstvo določalo samo, ker so se v Trstu šele zadnji hip domislili, da je treba tudi tega, a za glavno komisijo v Poreču ni bilo zaupnika stranke ne do zadnjega, dokler niso ljudje iz skrajnega kota Istre prišli tri dni pred volitvami v Trst in izsili od tajništva imenovanje zaupnika. Kot navodila zaupnikom je tajništvo pošljalo po deželi izrezke iz "Pučkega Prijatelja", a po deželi je pošljalo kot informatorja zaupnikov nezrele mladičke, ki so s svojo lahko-miselnostjo silno škodovali in čisto nič koristili. Nazadnje so jih celo polovili fašisti in jim pobrali razne liste, vsled katerih so se maščevali potem na naših zaupnikih. Po glasovnicu so morali hoditi Istrani sami v Trst, kjer pa so jih, v strahu pred fašisti, celo odganjali na oduren način, grozeč jim, da jih vrzejo po stopnicah. In koliko bi se se dalo povedati!

In če je kljub vsemu temu naš narod v Istri pohitel na volišča, da tu stori svojo dolžnost, in so ga izpred volišči pregnali z gorjačami, samokresi in bombami: Kdo mu more očitati kaj?

Taka je resnica o volitvah v Istri.

Resnickoljub.

In če je kljub vsemu temu naš narod v Istri pohitel na volišča, da tu stori svojo dolžnost, in so ga izpred volišči pregnali z gorjačami, samokresi in bombami: Kdo mu more očitati kaj?

Taka je resnica o volitvah v Istri.

ZNANO VAM JE, da mi trgujemo s hišami in farmami, kupujemo in prodajamo.

ZNANO VAM JE naše poslovanje in uspeh našega prometa, mi smo ustanovljeni na pošteni podlagi in zato vam jamčimo naši kupcevalci.

ZNANO VAM JE, da napredok trgovine je le v poštenosti ter točni postrežbi, in to je naše geslo.

ZNANO VAM JE, da je splošna govorica o naši poštenosti ter zadovoljnosti naših odjemalcev. Enkrat z nam, vedno z nam.

ZNANO VAM JE, da je vsak ki je z nam, kupujeval veliko korist.

ZNANO VAM JE, da kar gre skozi naše roke, je in mora biti to kar se vam govori.

ZNANO VAM JE, da je naš uspeh v preteklosti bil odvisen samo od tega, ker smo imeli v prodaji le najboljša posestva po zmernih cenah in radi poštenega delovanja.

VI DOLGUJETE SAMI SE-BI, da pride trgovine k nam in si pustite razkazati kadar nameravate kupiti hišo ali farmo ter da vidite s kom imate poslovanje.

Kalish & Nachtigal
trgovci s hišami in farmami
6106 ST. CLAIR AVE.

in Hafnerjev urad

Tel. Main 1441

Tel. Central 8621 W

Mihail S. Cerrezzin

ODVETNIK

55 PRIPOROCAM VSEM JUGOSLOVANOM.

414 ENGINEERS BLDG. Cleveland, Ohio

OTVORITEV GROCERIJE

VSEM SLOVENČEM IN HRVATOM NAZNANJAM, DA SEM
ODPRL MODERNO UREJENO GROCERIJO
na 6201 St. Clair Avenue.

TAM KJER SE JE DOSEDAJ NAHAJALA MODICEVA GOSTILNA.

V PONDELJEK, 27. JUNIJA, 1921.

JOHN PETERKA
6201 St. Clair Ave., vogal East 62nd St.

KADAR STE BOLNI

Prva stvar, ki bi jo radi vedeli je

"Kje dobiti dobrega zdravnika"

Ce pridevete v urad dr. Kenealy, 947 Euclid Ave., Cleveland, Ohio, tedaj dobiti zanesljivega zdravnika, katerega hočete, brez izgube časa.

Ko obiščete dr. Kenealy, sprevidite, da je on tako skrben pri preiskavi vaše bolezni, on znajde natanko, kako ste bolni. Njegov urad je opremljen z modernimi aparati, in s pomočjo svojega obširnega znanja se umakne napakam. Nasveti znamen.

Uradne ure:
od 9. zjutraj
do 8. več.

Dr. KENEALY

Ob nedeljah
od 10. zjutraj
do 2. pop.

647 Euclid Ave. Second Floor

Zraven Republic Bldg.

